

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ОСВІТНЬОГО РІВНЯ ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 035 «ФІЛОЛОГІЯ»

Код та найменування спеціальності: Філологія 035

Рівень вищої освіти: III освітньо-науковий

Спеціалізація: українська мова(10.02.01), російська мова (10.02.02), українська література (10.01.01), російська література (10.01.02), германські мови (10.02.04), література зарубіжних країн (10.01.04), перекладознавство (10.02.16)

Освітня програма: доктор філософії

Форма навчання: денна

Загальний обсяг у кредитах ЄКТС та термін навчання: 40 кредитів, 4 роки

Навчальний план затверджено Вченою Радою Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, протокол №7 від 27.05.2016 року,

Відповідає вимогам стандарту освітньої діяльності (за наявності): тимчасовий стандарт вищої освіти Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна за освітньо-науковою програмою напряму 035 Філологія.

Відповідає вимогам професійного стандарту (за наявності): -

Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання: освітній ступінь магістра філології.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання	Найменування навчальних дисциплін, практик
I. Цикл загальної підготовки		
Оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями	5 кредитів 10 кредитів	Філософські засади та методологія наукових досліджень Іноземна мова для аспірантів
II. Цикл професійної підготовки		
Нормативні дисципліни університету / факультету		
Набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та/або написання пропозицій на фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності тощо	4 кредити	Підготовка наукових публікацій та презентація результатів досліджень
Набуття знань про провідні наукові парадигми і субпарадигми філології, їхні установчі, предметно-пізнавальні, пояснювально-теоретичні та процедурні ланки.	3 кредити	Парадигми сучасної філології
Вибіркові дисципліни		
Критичне узагальнення найбільш важливих проблем мови й мовлення, лінгвосеміотики та історії розвитку лінгвістичних теорій для виопрацювання теоретичних засад власного дослідження і адаптування загальних теорій	3 кредити 3 кредити	Загальні теорії мови і лінгвосеміотика

мовознавства до вирішення конкретних науково-пошукових завдань

Оволодіння методами семасіологічного, ономасіологічного та лінгвостилістичного дослідження, знання стилю у всіх його варіаціях, словникового складу мови, словотвору, стилістичних ресурсів мови і закономірностей їх функціонування у тексті і дискурсі.

3 кредити

Лексикологія і стилістика (англ. / нім.)

Оволодіння новітніми знаннями у галузі когнітивної лінгвістики, концептології та когнітивної лінгвокультурології, розуміння значення мовних одиниць з позицій когнітивного підходу

3 кредити

Когнітивна лінгвістика, лінгвоконцептологія і лінгвокультурологія

Набуття знань про когнітивно-комунікативні підходи до вивчення мови (прагматичний і дискурсивний), про комунікативну діяльність мовної особистості, реалізацію мовленнєвих актів, імплікатур, про принципи дискурсу, його стратегії і тактики, соціо- й етнокультурні характеристики, про особливості конструювання смислів у дискурсі.

3 кредити

Прагмалінгвістика і дискурсологія

Набуття знань про синергетику як методологію лінгвістики, систематизація закономірностей синергетичних процесів на рівні мови, тексту і дискурсу; поглиблення знань про співвідношення «мова і культура» у контрастивному вимірі, про існуючі підходи порівняльного мовознавства та лінгвістичні універсали; про запобігання і нейтралізацію міжмовних і міжкультурних контрастів у вивченні іноземних мов, у перекладі та міжкультурній комунікації.

3 кредити

Контрастивна лінгвокультурологія і лінгвосинергетика

Систематизація знань про особливості становлення форм існування сучасної англійської/німецької мови, характеристики історичної динаміки системи германських мови та відмітні риси розвитку кожного рівня цієї системи, надбання знань системної організації фонетичного аспекту мови, поглиблення і систематизація знань про сучасний стан наукового знання у галузях теоретичної граматики, теоретичної фонетики та історії германських мов.

3 кредити

Теорія та історія германських мов (англ. / нім.)

Формування фундаментальних уявлень про естетичні тенденції у стилях і напрямках античної, середньовічної, ренесансної, просвітницької, барокової, класицистичної, сентименталістської, романтичної, реалістичної, натуралістичної, декадансної, модерністської, авангардистської, постмодерністської літератур; розуміння своєрідності втілення певного стилю і напряму у

6 кредитів

Література зарубіжних країн (іняз) (10.01.04)
Типологія стилів і напрямів

літературному творі.

Формування фундаментальних уявлень про інтерпретацію художнього твору з позицій різних методологій; комплексний літературознавчий аналіз художніх творів; розуміння засобів реалізації поетикальних властивостей художніх текстів зарубіжних авторів ХХ – поч. ХХІ ст.	6 кредитів	Інтерпретація художнього твору
Формування фундаментальних уявлень про панівні в українських і світових студіях історико-літературні та теоретичні вектори дослідження літератури зарубіжних країн, еволюцію генологічної системи зарубіжної літератури, теоретичні основи жанрології.	6 кредитів	Історико-літературні та теоретичні вектори
Усвідомлення фундаментального наукового принципу зв'язку між історією, теорією та практикою у перекладознавстві; тенденцій та стратегій перекладу в різні історичні епохи, функцій перекладу; створення теоретичної бази для самостійного дослідження історії перекладу	4 кредити	Перекладознавство Історія перекладу: теоретичні та прикладні аспекти
Набуття знань про теоретико-методологічні засади перекладознавства, особливості становлення загальної теорії перекладу та формування лінгвістичної парадигми перекладу в Україні та світі.	5 кредитів	Загальна теорія перекладу
Формування інтегрованого розуміння новітніх підходів та напрямки дослідження перекладу сучасного перекладознавства як синтетичної наукової галузі, що сформувалася на основі теоретико-методологічних платформ різних наукових дисциплін.	5 кредитів	Переклад у поліпарадигмальному та міждисциплінарному вимірах
Набуття знань про теоретико-методологічні засади функціонального підходу до дослідження перекладу як основи формування жанрових теорій перекладу; про жанрово-стилістичні особливості перекладу текстів різних функціональних стилів та жанрів; виопрацювання навичок дослідження відповідних текстів на базі.	4 кредити	Жанрові теорії перекладу: художній та галузевий переклад
Знання про закономірності розвитку літературного процесу ХХ–ХХІ ст., неоміфологізм у літературі ХХ–ХХІ ст., теоретичні підходи до вивчення міфопоетики тексту, системний структурний та семантичний аналіз неоміфологічних конструкцій в художньому тексті, специфіки неоміфологічної побудови тексту.	6 кредитів	Література зарубіжних країн (філфак) (10.01.04) Міфопоетика зарубіжної літератури ХХ–ХХІ ст.

Теоретичне осмислення філософських підвалин і специфіки феномена інтертекстуальності, Розуміння інтерсуб'єктивних та інтердискурсивних відношень в літературі в контексті формування вмінь його практичного застосування в інтертекстуальному аналізі ліричного твору.

6 кредитів

Інтертекстуальність поетичного тексту (на матеріалі англійської лірики першої половини ХХ ст.).

Теоретичні знання про сучасну англomовну літературу і різних країнах світу, основні тенденції її розвитку ХХ-ХХІ століть; аналіз новітніх явищ постколоніального письма і доробку новітніх авторів англomовної літератури Америки та Британії: америндіанців, азіато-американців тощо.

6 кредитів

Тенденції розвитку сучасної англomовної літератури в контексті мультикультуралізму ХХ-ХХІ ст.

Українська мова (10.02.01)

Формування цілісного уявлення про методологію та методи герменевтичного аналізу художнього тексту; оволодіння базовими методами, підходами та прийомами герменевтичного аналізу художнього тексту.

6 кредитів

Герменевтичний аналіз художнього тексту

Формування цілісного уявлення про лінгвокультурологію як галузь сучасних мовознавчих студій та методику лінгвокультурологічних досліджень, аналіз лінгвокультурологічних шкіл України та світу, типології культурних кодів, мовні засоби концептуалізації знань в дзеркалі культури.

6 кредитів

Слово у лінгвокультурологічному вимірі

Знання історії і сучасного стану соціолектології, розуміння особливостей українських соціолектних систем, джерела їх формування, аналіз типів і способів української соціолектної номінації, стилістичних функцій соціолектизмів у текстах української художньої літератури та в мові сучасних ЗМІ.

6 кредитів

Українські соціальні діалекти

Російська мова (10.02.02)

Формування цілісного уявлення про методологію та новітні методи лінгвістичних досліджень; оволодіння сучасними методами, підходами та прийомами лінгвістичного аналізу, виопрацьованими в українських та світових дослідженнях у межах структурної та функціональної парадигм.

6 кредитів

Методи лінгвістичних досліджень

Розуміння базових теоретичних принципів та сучасного вітчизнаного і світового доробку в

6 кредитів

Актуальні проблеми семантичних досліджень

області лінгвістичної семантики; критичне уявлення про особливості змістовної сторони різних мовних одиниць і їх лексикографічну репрезентацію в словниках різних типів. □

Розуміння різниці методологічних принципів традиційної структуральної парадигми та сучасних антропоцентричних парадигм лінгвістики, аналіз тексту з позицій функціоналізму з урахуванням його роль в акті комунікації, зв'язок форми та змісту, виділення мовного та позамовного рівнів змістовної структури тексту тощо.

6 кредитів

Функціоналізм як альтернативна лінгвістична парадигма

Знання про сучасну постмодерну українську літературу, її жанрові модифікації, гібридизацію, інтермедіальність, явища претексту; осмислення постмодерних vs традиційних явищ у широкому культурному контексті, зокрема, в інтернет-просторі, із застосуванням новітніх теоретичних підходів.

6 кредитів

Українська література (10.01.01)

Українська постмодерна проза

Розуміння специфіки ранньомодерних текстів, суспільних процесів, на тлі яких розвивається українська барокова література; з'ясування жанрового складу літератури українського бароко, її нарративної моделі, способів комунікативної поведінки в ній, опанування методологічних підходів до вивчення барокових текстів.

6 кредитів

Аксіологічний вимір аналізу ранньомодерного тексту

Розуміння духовного змісту Святого Письма, з'ясування жанрового складу Книги Книг, її нарративної моделі, способів комунікативної поведінки в ній, аналіз значення і функції біблійних образів у творах української літератури різних культурних епох, специфіки інтертекстуального діалогу певного автора з Біблією.

6 кредитів

Рецепція Біблії в українській літературі XIX–XXI століть

Критичне узагальнення основних положень теорії інтертекстуальності і методики інтертекстуального аналізу, специфіки інтертекстуальних стратегій в класичній, модерністській і постмодерністській літературі. Інтертекстуальний аналіз творів різних видів мистецтва: літератури, живопису, архітектури, музики, театру, кіно.

6 кредитів

Російська література (10.01.02)

Інтертекстуальність художнього тексту

Формування поглиблених знань з російської літератури кінця XIX – першої половини XX ст., теоретичних уявлень про жанрову систему цього періоду та її модифікацію, зокрема, експансію малої прози, аналіз жанрових модифікацій малої прози в різних естетичних системах: неореалізму, символізму, постсимволізму (акмеїзму та футуризму), предпостмодернізму.

6 кредитів

Жанрова система малої прози в російській літературі кінця XIX – першої половини XX століття: новації, типологія, динаміка

Розуміння категорії авторської свідомості, різниці типів авторської свідомості письменників-емігрантів, усвідомлення провідних принципів «нового реалізму», «духовного реалізму», літературного модернізму (екзистенціалізму).

6 кредитів

Проблема авторської свідомості у російській літературі ХХ ст.

Написання статей, тез, інших публікацій, виступи на конференціях, написання і захист дисертації доктора філософії

Науково-дослідницька практика

Набуття навичок викладання теоретичних і практичних філологічних дисциплін у ВНЗ

Асистентська практика

Програмні результати навчання: У результаті засвоєння програми освітнього рівня доктор філософії напряму 035 Філологія випускник повинен підготувати дисертаційну роботу і представити її на кафедру, що здійснює підготовку аспіранта, або захистити дисертацію. Він має бути підготовлений до:

- самостійної (у тому числі керівної) науково-дослідної діяльності, що вимагає широкої фундаментальної підготовки в сучасних напрямках основ обраної наукової галузі;
- подальшої безперервної спеціалізації в обраному напрямку, володіння навичками сучасних методів дослідження і отримання нових знань;
- науково-педагогічній роботі у вищому і середньому спеціальному навчальному закладах різних форм власності.

Інше: навчальний план підготовки фахівців освітнього рівня доктор філософії за спеціальністю 035 «Філологія» є основою для розробки науковим керівником разом з аспірантом індивідуального плану аспіранта.

Гарант освітньо-наукової програми Шевченко І.С.

Декан факультету іноземних мов Пасинок В.Г.

Декан філологічного факультету Безхутрий Ю.М.